

Ett år på Heidal Skule

Ina Eriksen

Jeg ble spurt om å delta som kunstner i prosjektet 10 år på Heidal Skule sommeren 2024. Forespørselen var som en drøm, lenge hadde jeg tenkt at jeg trengte å fordype meg mer i kunst. Jeg savnet det å gå langt inn i en kunstnerisk prosess og få vist det jeg hadde jobbet med i det offentlige rom. Her fikk jeg anledningen så jeg takket ja til Kjersti Myrehagen, og var veldig lykkelig.

Så begynte jeg å tenke på hva jeg skulle gjøre og hva oppdraget innebar. Skoleelevene jeg skulle følge gikk sitt siste år på barneskolen, de var tolv år, på vei til å bli 13 år. Jeg er mor til to barn og visste godt hvor barn eller ungdommer i denne alderen har det. Den skumle puberteten, overgangen mellom det å være barn og ungdom.

Men jeg kunne ikke forutse hva det ville gjøre med meg, å gå i dybden med denne aldersgruppen som sparringspartnere, medspillere, motdebattanter, direkte konfrontasjoner, entusiasme, sårbarhet og kjærlighet.

Jeg hadde ikke lyst til å tre noe over hodene deres, selv om jeg skjønnte at jeg både jobbet med fordommer i vår kultur, bygdedyret - det å skille seg ut eller å «blende-inn», det vise sårbarhet og menneskelighet, eller det å skjule seg, på mange måter, det å bli seg selv, og også denne alderens fantastiske rebelskheter. Og at jeg derfor måtte være svært følsom i møte med dem.

Min første ide var å vise dem at kunst ofte handler om en kontinuerlig dialog med andre kunstnere. Og at man trenger hverandre for at kunsten skal oppstå, både som medskapere og publikummere. Derfor visste jeg tidlig at jeg måtte involvere flere kunstnere, slik at jeg ble stilt på lag med klassen. At vi fikk utfordringer som vi skulle løse sammen, og vi slik kunne erfare «kunstnerisk praksis» kanskje utvikling av et kunstnerisk språk, og kanskje finne noe interessant, noe vi ikke visste om fra før - sammen. Learning by doing.

Jeg prøvde å tenke tilbake til min egen 12 års tilværelse, å huske hva jeg likte å gjøre, hva jeg ønsket meg, og hva jeg savnet. Men også hva jeg som voksen kunne tenke meg at jeg som tolv år hadde trengt, å lære, å gjøre, å vite.

Å gi dem et prisme å se på verden gjennom og en «selvhjelps-kit» noe sanselig, sjelelig, poetisk, kreative verktøy. Å prøve å styrke deres indre kontakt med seg selv. Noe hadde jeg med meg fra før og noe skulle jeg ønske jeg hadde fått som 12-åring.

Men også hvordan lages kunst, hva består egentlig en farge av, hvordan virker fotoet, hvor kommer musikken fra?

Året ble, overraskende, en reise til minner jeg hadde glemt, gamle og nye steder som kom tilsyne, hendelser som plutselig framstod, jeg fikk veldig sterk og overveldende kontakt med min indre tolvåring, mine tolvårings-venner var med på reisen, støttende og interesserte og kanskje, når de blir femtifem år husker de noe av det vi gjorde som uvant, men interessant. Selvom det var protester, selvom de syns noe var teit, dumt, flaut, unødvendig, irriterende, kjedelig, uvant - fikk de tak i en flik av seg selv som ennå lå i et dunkelt mørke.

Det vi har gjort.

Søppelboka - topp hemmelig, en blekk-fabrikk.

En bok for automatisk skrift, å trene på å skrive ned det man tenker på, gjerne negative, teite, sure, sinte tanker, det som svirrer rundt i hjernen. Vi bruker ti minutter innimellom. Denne skriveøkta gjennomføres også i skoletida når jeg ikke er sammen med klassen, gjennom hele året. Slik blir man kjent med egne tanker, trener på en indre samtale - uten at de skal vises fram, noen gang.

Boka brennes i en seremoni til slutt, igjen er det bare aske og sot.

Soten er brukt til å lage blekk. Jeg skal tegne et gruppeportrett av jentene med blekket.

Oslo.

Vi ser på kunst på Nasjonalmuseet, på Deichman bibliotek i Bjørvika, Pushwagner Galleri, Dag Thoresen utstilling, møter han i utstillinga snakker om maleri, vi ser på Høstutstilling med omvisning og møter ekte kunstnere på atelierene deres. De ligger ofte på litt skumle steder fordi det er billigere å leie der som i Mariboes gate i Oslo.

Vi møter Yngvild Færøy - tar opp lyder fra parken, finner ord.

Kari Brit Kierschow - vi ser på ekte pigmenter farger - eggtempera

Iver Bjørhusdal - Eriksen fotograf forteller om det vi skal gjøre neste gang.

Vårt ærlige ansikt. Masker - gipsmasker

Da jeg var 12 år begynte det en jente på skolen vår, vi ble bestevenner. Hun var veldig oppfinnsom, vi lagde gipsmasker av hverandre. Jeg husker hvor magisk jeg syns det var. Å se avstøpningen av seg selv. Vi bruker, gips, vann, plastfolie for at gipsen ikke setter seg fast i hår og øyenbryn, øyenvipper. Det er hull til nesa. Disse maskene skal brukes til både å undersøke portrettet som sjanger, og i prosjektet med «å bygge bilder.» Er man beskyttet og kamuflert med en slik maske?

Samtidig er det interessant å tenke på de usynlige maskene vi stadig har på oss i forskjellige sammenhenger. Sminken og det malte ansikt. Hvor naken man kan føle at ansiktet er. Hvordan er er den ytterste delen av oss? Hvor starter vi og hvor slutter vi å være oss?

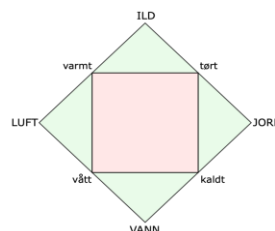
Bilder som betyr noe.

Vi finner et foto hjemmefra som vi er spesielt glad i - vi kopierer dette først i svart hvitt blyant, så med farger. Tegnetrening, og trening på å tenke på hva som betyr noe for oss.

Eupetempiles 803

Elementene - oldtiden, greske og kinesiske skapelsesberetninger, og måter å forstå virkeligheten på Jord, ild, luft, vann, metall og tre.

De fire elementer viser til konseptet i [antikkens Hellas](#) om de fire stofflige bestanddelene [ild](#) (☲), [jord](#) (☷), [luft](#) (☴), og [vann](#) (☵), som alle stoffer består av ifølge [Aristoteles'](#) elementlære. Aristoteles hypotetiserte også et [åndelig](#) element, [eteren](#), som ble til alkymistenes [pneuma](#) og [kvintessensen](#) (☿). Disse var antatt å forklare naturen og kompleksiteten i all materie for enklere substanser.^{[1][2]} Også oldtidens kulturer i [Egypt](#), [Babylonia](#), [Japan](#), [Tibet](#), og [India](#) hadde lignende lister, tidvis refererte i lokale språk til «luft» som «vind» og det femte element som tomrom»(vakuum). Det [kinesiske Wu Xing-systemet](#) («De fem elementene») listet tre (木 *mù*), ild (火 *huǒ*), jord (土 *tǔ*), metall (金 *jīn*), og vann (水 *shuǐ*), skjønt disse er beskrevet mer som energier eller overganger enn som stoffer.

I Europa overlevde *De fire elementer* som en filosofisk knagg, men middelalderens [naturfilosofer](#) - det vil si dens naturteoretikere eller vitenskapsfolk - forholdt seg bare løst til begrepene slik at middelalderen i praksis benyttet praktisk og eksperimentell observasjon for å klassifisere materialer.

Akvareller.

Å male akvareller med gode redskaper, kvalitets akvarellmaling, pensler, vakkert papir
Vi setter sammen oldtidens elementer og er alkymister, kan vi lage noe nytt?

Jotunheimen Husky Lodge.

Jeg hadde veldig lyst til å ta med klassen på tur med hundekjøring oppe på fjellet. Vi fikk lov og bestemte oss for å reise opp i mars. Uka kom og vi var så spente, det regnet istedenfor så vi fikk en dag med hundene. Denne tilfeldige planen som ikke gikk slik vi hadde forventet, ble en gave. Det var en dag fylt av lek og varme sammen med hundene.

Idé til en skulptur. «Fra den andre siden».

Hunden, hesten og barnerytteren 12 år. Idé om skulpturelt monument til en tolvåring, med en rytter, en hest og en hund på den ene siden av Sjøa elva, og på andre siden en stor stein, formet av vannets kraft, der publikum kan sitte, og få øye på rytterskulpturen mellom trestammene på andre siden av elva og kontemplere over hvem dette er og hvordan de kan få sett den, eller få kontakt. Må de svømme over elva, og er det den indre 12 åringen? Eller er det en ungdom de kjenner.

Ordene - dadaismen og konkret poesi.

«Konkret poesi eller konkretisme er en retning innafor lyrikken der det typografiske arrangementet er like viktig for helhetsopplevelsen av diktet som de lydlige effektene og ordenes betydningsinnhold.

Det å gjøre ordene til en del av et visuelt verk, og dermed gi dem et egen-liv som frigjør dem fra det å bare være meningsbærere.» Teksten er spreidd utover tilsynelatande tilfeldig.

Guillaume Apollinaire. Fransk opphavsmann til Surrealismen. Rett etter at hans død utkom Calligrammes, en samling av [konkret poesi](#), der typografien spiller en viktig rolle for opplevelsen av diktene.

Materialet er ordene, vi lager kollage, og ordbilder - vi «tegner» med bokstaver fra avisene.

Lager nye ord, og setninger av ord vi har. Lager nye fortellinger med ord, prøver å huske lange fortellinger som ikke trenger å ha noen mening. Vi snakker om de særegne dialektene, og de spesielle ordene og lydene fra Heidal

Inviterte kunstnere :

1. Vibeke Sjøvoll Mulighets vev

Mulighets vev. Hun gir oss en tråd, en vev, og tråd i rom.

2. Øyvind Berg - La skolenavnet spinne!

Anagramportrett. Sammen med forfatter Øyvind Berg lagde jeg en utsmykning av en ungdomsskole der vi blandet tegninger og ord. Vi lagde et stort anagram-portrett av Åretta Ungdomsskole på Lillehammer.

Jeg spurte Øyvind om vi kunne gjøre det samme med Heidal Skule, han sa; *La skolenavnet spinne*

Vi lager Anagramportrett av Heidal Skule.

Sett sammen bokstavene, finn en ny setning vi aldri har sett før basert på bokstavene fra Heidal Skule, ta ett polaroid bilde, heng bildet opp på veggen.

3. Kristine Fornes - Rødlista

Kristine jobber med garn og tekstil, tegning og tradisjon, finner spennende historier og interessante, vakre og meningsfulle ting i det vi lager. Tradisjon er viktig for henne.

Hun spør oss, hva er rødliste for deg, finn et ting som du er redd for å miste.

Himmelen over Heidal. Sammen med Kristine fant vi ut at vi skulle gi en oppgave til 10 år på Heidalskule.

Det var å strikke det rødslista «*Bundeturkle fra Heidal*» . Sammen med hele skolen, og alle som vil skal vi

bruke tre år på å strikke dette store sjalet som kommer herfra. Hver deltaker skal feste på en liten naturstein eller perle og ta et polaroid bilde av seg selv. Vil du bli med så ta kontakt med Kjersti Myrehagen.

4. *Girls from Heidal*, Lydbadskomposisjon av invitert gjestekunstner Celio de Carvalho

Hvor kommer musikken fra? Stemmen, det første instrumentet

Alt er vibrasjoner - vi leter etter det geometriske mønster i tolvåringens stemme.

5. *Et plutselig vindkast*

Foto. Analogt og digitalt foto, hvor kommer fotoet fra og hvordan bygger vi bilder?

Mørkerom, fremkalling av film, kopiering av bilder, lage bilder i «studio» i grupper. «Ta» bilder med analogt kamera.

Fotograf gjestelærer: Iver Ambrosius Bjørhusdal-Eriksen

Skrevet til avsluttende utstilling på Heidal skule 31/10 2025